

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/130/2020
Identifikačné číslo spisu: 5020200364
Dátum vydania rozhodnutia: 9. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:5020200364.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. C. P., narodený XX. G. XXXX, bytom Y. Č.. XXXX/XX, L., proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, 813 11, Bratislava, o obnovu konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 28Sa/20/2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, č. k. 29Sa/28/2020-9 z 2. novembra 2020, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 29Sa/28/2020-9 z 02.11.2020 podľa § 483 ods. 1 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal obnovy konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 28Sa/20/2019.

2. Odmietnutie žaloby krajský súd odôvodnil tým, že správny súd v konaní, v ktorom nie je viazaný žalobnými bodmi, nebol viazaný ani dôvodmi žaloby v zmysle § 481 ods. 2 SSP, ktorým konaním je aj konanie v sociálnych veciach. K preskúmaniu návrhu pristúpil skúmaním dôvodov na obnovu konania, ktoré žalobca neuviedol. Správnemu súdu nebol známy žiadny dôvod na obnovu konania stanovený v § 472 SSP, t.j. že by bolo rozhodnuté v neprospech žalobcu v dôsledku trestného činu sudcu, iného účastníka konania alebo osoby zúčastnenej v konaní alebo dôvod podľa písm. a/, t.j. že by bolo rozhodnutie správneho súdu sp. zn. 28Sa/20/2019 zo 14.04.2020 v rozpore s rozhodnutím SD EÚ, Rady EÚ alebo Komisie, ktoré by pre žalobcu bolo záväzné. Dôvod na obnovu konania v zmysle § 472 písm. b/ SSP nebol správnym súdom zistený.

3. Z dôvodu, že odmietnutie žaloby podľa § 483 písm. e/ SSP je rozhodnutím procesnej povahy, o žalobe na obnovu konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 28Sa/20/2019 rozhodol

bez nariadenia pojednávania. Súčasne nevzhliadol ani dôvod pre doručenie žaloby žalovanému na vyjadrenie postupom primerane podľa § 105 ods. 2 písm. a/ SSP v spojení s § 480 ods. 1 SSP.

4. Na základe uvedeného, krajský súd postupom podľa § 483 písm. e/ SSP správnu žalobu odmietol ako zjavne nedôvodnú.

5. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ v spojení s § 480 ods. 1 SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá.

II.

6. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP), rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Kasačnú sťažnosť odôvodnil tým, že s odmietnutím žaloby na obnovu konania sudkyňou krajského súdu nesúhlasí. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1). Rovnako nesúhlasí s rozhodnutím sudkýň, ktoré rozhodli o odvolaní proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 29Sa/30/2020-24.

8. Konkrétne v kasačnej sťažnosti namietal nezákonnosť uznesenia krajského súdu, keď nebolo považované podanie podľa § 473 písm. b/ SSP prípustné. Konkrétne namietal porušenie základných ľudských práv, porušenie základných procesných práv. S poukazom na čl. 46 Ústavy SR a všeobecne záväzných rozhodnutí ústavného súdu, žaloby, ktorými sa domáha základných procesných práv, nemôžu byť odmietnuté. Zhodne aj v zmysle rozsudkov ESLP a Správneho súdneho poriadku. Zdôraznil, že žalobu na obnovu konania je možné podať proti rozhodnutiu správneho súdu, voči ktorému bola podaná kasačná sťažnosť a kasačný súd túto kasačnú sťažnosť zamietol.

9. Navrhol kasačnému súdu uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

III.

10. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu nevyjadрила.

IV.

11. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

12. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. Podľa § 7 písm. a/ SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

14. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

15. Podľa § 472 SSP žalobou na obnovu konania možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu, ak

- a) bolo rozhodnuté v neprospech účastníka konania v dôsledku trestného činu sudcu, iného účastníka konania alebo osoby zúčastnenej na konaní,
- b) Európsky súd pre ľudské práva rozhodol alebo dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím správneho súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody účastníka konania a závažné dôsledky tohto porušenia neboli odstránené priznaným primeraným zadosťučinením,
- c) rozhodnutie správneho súdu je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie, Rady Európskej únie alebo Komisie, ktoré je pre účastníkov konania záväzné.

16. Podľa § 473 SSP žaloba na obnovu konania nie je prípustná proti

- a) rozhodnutiu kasačného súdu okrem rozhodnutia podľa § 462 ods. 2,
- b) rozhodnutiu správneho súdu, ktorého zmenu alebo zrušenie možno dosiahnuť inak.

17. Podľa § 483 ods. 1 písm. e/ SSP správny súd žalobu na obnovu konania uznesením odmietne, ak je zjavne nedôvodná. Ak sa postupuje podľa odseku 1, žalobu na obnovu konania nie je potrebné doručovať ostatným účastníkom konania na vyjadrenie (odstavec 2 citovaného ustanovenia).

18. Najvyšší správny súd z obsahu pripojeného súdneho spisu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 29Sa/28/2020 mal za preukázané, že žalobou z 18.07.2019 sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže, útvaru sociálneho zabezpečenia Zboru väzenskej a justičnej stráže (prvostupňového správneho orgánu). K správnej žalobe v súlade s ustanovením § 182 ods. 2 písm. c/ SSP žalobca síce pripojil rozhodnutie, ktoré žiadal súdom preskúmať Číslo: GR ZVJS-d-12379/14-2019 zo dňa 07.04.2019, ktorým GR ZVJS rozhodlo vo veci priznania starobného dôchodku podľa § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. v spojení s § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb. na základe žiadosti žalobcu zo dňa 07.04.2019 tak, že konanie zastavil, nakoľko v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil. Krajský súd podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP s poukazom na § 6 ods. 1 SSP a § 7 písm. a/ SSP uznesením zo 14.04.2020, sp. zn. 28Sa/20/2020 správnu žalobu odmietol. Dôvodil tým, že žalobca podal správnu žalobu počas konania o riadnom opravnom prostriedku voči napadnutému rozhodnutiu. Nebola tak splnená základná procesná podmienka na vedenie správneho súdneho konania, a to nespôsobilý predmet súdneho prieskumu. Pokiaľ nebolo vydané odvolacie rozhodnutie v inštančnom postupe a ešte nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté o žiadosti žalobcu zo 07.04.2019. Proti uzneseniu krajského súdu žalobca podal kasačnú sťažnosť, ktorú kasačný súd uznesením sp. zn. 7Sžsk/41/2020 z 09.09.2020 zamietol. Žalobou na obnovu konania, doručeniu krajskému súdu dňa 30.09.2020 sa žalobca domáhal obnovy právoplatného uznesenia Krajského súdu v Žiline zo 14.04.2020, sp. zn. 28Sa/20/2019.

19. Podľa § 438 ods. 1 SSP kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

20. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

21. Žalobu na obnovu správneho konania je zaradená medzi mimoriadne opravné prostriedky, teda použiteľné voči rozhodnutiu už právoplatnému, ktoré vykazuje atribút zásadnej záväznosti a nezmeniteľnosti. Takýto zásah možno pripustiť skutočne len vo výnimočných prípadoch. Dôvody žaloby na obnovu konania sú zákonom vymedzené taxatívne, jej podanie z iného dôvodu nie je možné pripustiť a súd by musel takýto návrh zamietnuť v zmysle § 483 SSP. Dôvody žaloby na obnovu

konania musia byť v návrhu uvedené presne, a ak ich má navrhovateľ - žalobca niekoľko, je potrebné uviesť ich zároveň všetky.

22. Predmetom kasačnej sťažnosti sú tvrdenia sťažovateľa, že postupom krajského súdu a jeho namietaným uznesením (č.k. 28Sa/20/2019-9 zo dňa 14.04.2020) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 7Sžsk/41/2020 z 09.09.2020) a jeho namietaným uznesením boli porušené jeho základné práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky stavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

23. V tomto kontexte kasačný súd považuje procesy o obnove konania za výnimočné a v rámci praxe kasačného súdu ide o sporadické veci. ESLP sa vo viacerých rozhodnutiach zaoberal právom na prístup k súdu. Napr. Rozsudok ESLP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58. Uvádza „Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, no iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo svojvoľné.“

24. Proti právnemu formalizmu, presadzujúc súčasne myšlienku materiálnej ochrany strany sporu sa stavia aj Ústavný súd Slovenskej republiky: „Všeobecný súd musí vykladať a používať príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a používaním tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 OSP). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 1/02 z 26. 9. 2002).“

25. Námiетка sťažovateľa týkajúca sa ním tvrdeného porušenia označených práv (bod 1) uznesením správneho súdu je založená na argumente, že správnou žalobou a kasačnou sťažnosťou namietať porušenie základných ľudských práv - práva na starobný dôchodok. Dôvody sťažovateľa uvedené v kasačnej sťažnosti považuje kasačný súd za účelové a arbitrárne. Podľa sťažovateľa boli vedome porušené jeho práva garantované Európskym dohovorom na ochranu základných ľudských práv a slobôd a Listinou základných ľudských práv, ako aj Ústavou SR.

26. Podstata rozhodnutej veci spočíva v tom, že v prvotnom štádiu (iudicium rescindens) má správny súd skúmať, či je obnova procesne prípustná a či existujú dôvody, ktoré na jej pripustenie stanovuje zákon. Odhliadnuc od toho, že žalobca má sám právnické vzdelanie, kasačný súd poukazuje na čl. 11

ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého pri posudzovaní úkonov strán sporu predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo z stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone. Žalobca správnu žalobou žiada povoliť obnovu konania o preskúmanie rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-12379/14-2018 zo dňa 02.05.2019. Žalobca vo svojich opakovaných podaniach na správny súd odmieta akceptovať procesné podmienky konania, ktoré zákon - Správny súdny poriadok ustanovuje ako predpoklad konania o správnej žalobe. Pokiaľ pre uvedený nedostatok podmienok konania správny súd nemôže v konaní vec meritórne prejednať bez ohľadu na to, či sa konanie týka základného práva, nie je dôvodná námietka ani námietka sťažovateľa, že nebolo vykonané verejné pojednávanie.

27. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

28. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu a konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu sa kasačný súd stotožňuje s názorom správneho súdu, že žiaden zo žalobcom uvádzaných dôvodov v žalobe na obnovu konania tak, ako vyplývajú z predloženej žaloby na obnovu konania, nie sú dôvodmi, ktoré procesná úprava podľa Správneho súdneho poriadku vymedzuje ako dôvody obnovy konania.

29. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť žalobcu postupom podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

30. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jeho strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

31. Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.

